

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrť leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrť leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 263.

V Ljubljani, v torek 17. novembra 1885.

Letnik XIII.

Drugi deželni jezik in vojna.

Besede vojnega ministra v delegacijah o drugem deželnem jeziku odmevajo še sedaj po listih. Vsak list to tolmači iz svojega stališča. Tudi „Slovenec“ je že o tem govoril in danes zopet hoče o tem kaj ziniti. Najprvo se nam nekako čudno vidi, da bi ravno jezikovo vprašanje tako živo segalo v vojno, in da bi moglo vse v državi temu namenu služiti. Kar svet stoji, bile so vojske, slavni vojskovodje so zmagovali z vojniki različnih jezikov.

Najslavnejši vojskovodja v avstrijski zgodovini je bil princ Evgen, a nemški jezik mu baje ni tekel prav gladko, še manj mu je pa odločeval zmage. Napoleonova vojska je bila sestavljena iz vseh različnih narodov, slišal sem stare može pripovedovati, da so v silo kratkem času vojniki izvežbani bili na francosko besedo. Toda o tem nečemo dalje govoriti, raji recimo, kar je tudi res, jezik veliko pripomore človeku, da lože izvrši svoje opravke, zakaj bi tudi pri najhujem stanu, pri vojaškem ne bil izvrsten pripomoček, povsod, toraj tudi pri vojaki veljá: kolikor jezikov govoriš, toliko ljudi veljaš. Tukaj nam pa pred vsem ne gré v glavo, zakaj bi za nas veljalo to pravilo, zakaj bi nas pod to pretrezo silili na učenje nemškega jezika, ali ni znanje slovanskega jezika Nemcem v armadi tudi potrebno, posebno pa nižem častnikom. Recimo, podčastnik zna le nemško, a prostaki le slovansko, ali ni podčastniku slovščina isto tako potrebna pri službovanju, kakor Slovanom nemščina.

Povdarjali smo večkrat, tudi delegati so pri delegacijah naglaševali, da se Slovani radi uče nemščine, da priznajo važnost nemškega jezika pri vojni, ki mora imeti skupen poslovni jezik. Prašamo pa zopet, ali je podčastnik zaradi prostakov ali narobe. — Ako veljá Slovanom zapoved, naj se uče po srednjih šolah družega deželnega jezika, zakaj pa se n. pr. Nemci na Koroškem in Štajarskem ne uče slovanskega jezika. Po srednjih šolah se uče francoščine, laščine, pa tudi angleščine, ali o slovanskih jezikih nočejo nič slišati.

Svoje dni so Nemci govorili „von dem interessanten Natiönchen der Slovenen“, kakor n. pr. o kakih Bretoncih na Francoskem, isto tako se jim je jezik videl interesanten, kakor n. pr. koptski jezik v Egiptu, kterege dan danes nihče ne govori. In kakor kako posebno zanimivost so predstavljali „slovenske pesmi“ v nemški jezik. Iz tega ozira je menda prestavljaj Anastazij Grün slovanske pesmi v nemščino. Ko so pa Slovani le trkali na vrata enakopravnosti, no, takrat so pa slišali, kaj so, koliko je vreden njih jezik.

Kak vrišč bi še dan danes bil, da o drugem molčimo, ko bi bila slovščina obligatna v Celovci ali v Gradci. A nikar se ne hudajte, poglejte le na jugo-vzhod Evrope, kaj se tam snuje, kako se zbuja slovanski narodi na balkanskem poluotoku, potem bote spregledali, da bode znanje slovanskih jezikov v kratkem potrebno vojakom, uradnikom, trgovcem in obrtnikom ne bode treba čakati sto let in svet se bode čudil, da so se po srednjih šolah učili jezikov daljnih krajev, a jezik sodržavljanov in bližnjih sosedov so pa zanemarjali, da še zaničevali so ga.

To niso nikake sanjarije, ali smešna prerokovanja marveč djanja, ki se pred nami vrše, nam to tako rekoč s prstom kažejo na to. O Japaniji ali Patagoniji so nam po šolah več pravili, kakor o balkanskem poluotoku, več smo znali v zgodovini povedati, kako je Cortez Mehiko osvojil, nego kako so Turki narode na balkanskem poluotoku podjarmili, no, sedaj, ko zgodovina tako glasno govori, začnemo še le preiskovati te dežele, beremo zgodovino teh narodov. Dokler Avstrija ni zasedla Bosne, dokler nas niso nekteri slovanski rodoljubje in pred vsem goreči misijonarji seznanili z Bolgari, smo bolj vedeli za potrebe kristjanov na vshodu, kakor so te naših sorodnih po jeziku.

To je, se vé da, postalo vse drugače, pa se bode še marsikaj spremenilo, spremenjene okoliščine pa zahtevajo spremembo do sedanjih naprav in naredeb, za to se nam vidi nekako zastarelo, povdarjati le potrebo nemškega jezika za promet in za vojno.

Pa recimo, nemški jezik je bistvena potreba pri vojni, kar se mora vendar vzeti „cum grano salis“, mar bode zaradi tega po vsi Avstriji po ljudskih šolah učni jezik nemški? No, lepo bi bilo to, a kaj, ko ni mogoče. Toraj ne ostane družega v korist narodov in za obstoj države, kakor enakopravnost. Nam se ne zdi odveč to ponavljati, dasiravno smo že sto in stokrat povedali, da se Slovenci radi učimo nemškega jezika in da smo hvaležni, da ga znamo, a jezik ni prva in poglavitna potreba, ne bode ljudem revščine odvzel, niti armade do slave in zmage pripeljal, drugi bolj važni činitelji to odločujejo; to moramo zopet ponavljati, ker vladen pritisek je nehal kolikor toliko, toliko bolj pridnejši so pa posamezni med Nemci, ker društva v obilniši meri, kakor nekdanj snujejo, da bi branili znabiti, kar jim nihče ne jemlje! O kaj še; zato, da bi prvi ostali in še dalje gledali na Slovane, kakor „ljudi manjše vrednosti in veljave“.

Sedaj ko smo dobili novega naučnega ministra pristopajo že k njemu razni skrivni nezadovoljueži, ter mu pokladajo na srce, šepetajo na uho, kako naj skrbi za nemščino. Pruska „Kreuzzeitung“ piše namreč tako-le: Bolj težavne naloge, kakor jo ima sedaj minister v Cislajtanciji, je težko misliti. V pravem pomenu besede je sedaj že od začetka med dvema ognjema. Po eni strani je državni minister v delegacijah razložil, da ne gré dalje nemški vojni jezik pripuščati več ko dvoumni naklonjenosti slavjanskih većin po deželnih zborih, po drugi strani pa je gotovo, da bodo kolovodje tistih većin, ki so ob enem tudi voditelji v državnem zboru, precej zapazili, ako centralna vlada hoče bolj strogo napeti vajeti pri državnem šolstvu, da vlada hoče prestopiti načela, katerih se je držala zadnjih šest let, in se bodo tem odločno vpri, tako, kakor je bilo ob časih, ko so se politično kujali. Pl. Gautsch se mora že kar za naprej odpovedati mnenju, da bi vsem prav storil tako, ako ne bode nobenemu pritrđil. Njegov smoter ne more biti drugi, kakor občna korist, ktera združi vse narode v Avstriji, dasiravno se morda ne zavedajo in tega dosti ne čislajo, a vendar mora to

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Nekaj časa pozneje že koraka Vekoslav po cesti proti Vignju. Kar glej, ko pride do kolovoza, ki se s ceste na levo vije na Gradišče, prijaha navzdol nasproti jezdec, ki smo ga sinoči videli na Gradišči, ravno je svoji kobili suhljadi krepko zaril ostroge pod suha rebra, da bi jo kaj izpodbudil, kar stopi Vekoslav pred-nj, tako, da se suhljad, ki je ravno nastavila sprednje štorčke v poskok, hitro ustavi. Nekako preplašen naš jezdec obstane pred Vekoslavom, kakor da bi mu bilo nevšeč sniti se z njim. Vendar kmalo se zataji in nevstrašno pogleda Vekoslava, ta pa ga nagovori kakor nekdanjega znanca:

„O Takovec, kaj pa se tod klatiš, že tri leta te nisem videl in še takrat nisem s tabo govoril.“

„E, Vekoslav, srečni tisti časi, Takovec bil je še spoštovan, ker imel je še nekaj vere pri ljudeh,

vsaj dolgove sem lahko še delal. Zimnik in Plivnik bila sta še moja, vsaj po imenu“, pravi naš jezdec.

„In potem, kaj se je pa zgodilo, nisi več gospodar teh dveh gradov?“ vpraša Vekoslav.

„He, Vekoslav, saj veš, da jaz nisem bil nikdar slab človek, še me dobro poznaš iz tistega časa, ko sva v kolegiji skupaj sedela in se učila; malo vesel sem bil vedno, sicer pa dobra duša. Potem pa, saj veš, ko sem šole popustil, podedoval sem po očetu veliko premoženje, sicer pa ne brez dolgá. Dolg pa raste, kakor goba po dežji, posebno pa, če se jo večkrat zaliva. Dolg je tedaj rasel, saj je bilo treba živeti, in sicer po grofovsko, vsak po svojem stanu, to že velevala naravna postava. No, pa tista preklicana dolgova goba je tako narasla, da v treh letih so odnesli vse, vse, na zadnje še Zimnik in Plivnik. A da bi vsaj človeku mir dali, potem ko so ga v grob položili. Kaj pa da! Ostalo je upnikov sam ne vem koliko, ti so me ko muhe obletavali. Če še kaj imam? Kdaj? Koliko bi še mogel dati? Vsaj nekaj? Drugi so žugali; ko sem prišel iz ulice v ulico, je že za voglom prežil, da bi me vlovil; ko temu vtečem, pridem v pest drugemu, tako, da mi res ni bilo obstat, večkrat sem s Korna v Gorici na Travniki moral

čez Solkan, Pevmo in Podgoro, dve uri, da sem se le izognil sitnežem. Na zadnje si nisem vedel kako pomoči; kupil sem to kljuse. Ko me pot pelje skozi Gorico — sicer se je ogibljem, kakor pekla — tedaj ji dam pred ovsá, potem pa divjam, kar le morem po ulicah; kjer se moram vstaviti zaradi opravil, pogovarjam se vedno le s kobilo, ko mi preti pa nevarnost, zdirjam in ne vidijo me več z lepa v Gorici. Jaz in moja kobila sva neločljiva. Tako je moje življenje, Vekoslav, že dve leti in tebi se rad izpovem, ker sva bila nekdanj prijatelj, in vem, da tudi zdaj me še rad imaš.“

„In zdaj kaj misliš početi?“ vpraša Vekoslav.

„Kaj mislim početi? Saj živeti treba. Pohajal bom in lovil pečenih golobov, morda mi vendar kateri priletí v usta. Da bi vsaj enkrat zamogel sitnim upnikom pomašiti usta, da bi toliko ne zijali. Upam, da golobi so že na raznji, in kmalo bo kaj tudi za-me. Juhé! zmiraj vesel, vesel! Živi Vekoslav!“

Še ne prav izgovorivši zadnjih besed, zarije svoji podložni ostroge v rebra, da se koj predrami in zdrkne z gospodarjem dol po cesti, tako da Vekoslav ni imel časa jezdecá vprašati, ali je bil na Gradišči. Top! top! top! je šlo na Dolenjo vas.

s pravim taktom najti in potem neprestano gojiti. Kje pa je ta občna korist, to so dosti jasno pokazale obravnave v delegacijah. Da je vojna pripravna vsak čas za boj, mora biti na Avstro-Ogerskem edina, a zato je potrebno, da se na nemški jezik, ki je od nekdanjega vojni jezik, bolj ozirajo kakor dosihmal. Da se pa to more zgoditi, je nepogojno in silo potrebno, da se delavnost posameznih kronovin na šolskem polju iz središča nadéuva bolj strogo, kakor se je godilo dosihmal.

„Kreuzzeitung“ je konservativen list, in ta migljaj ki se pošilja na Dunaj toraj bolj pomenljiv. „N. fr. P.“ podaja ta sestavek svojim čitateljem dasiravno sicer list do dobrega sovraži.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. novembra.

Notranje dežele.

Vladnih in dvornih krogov na Dunaji napoved srbsko-bolgarskega boja ni iznenadila, ker je avstrijski poslanec na srbskem kraljevem dvoru, grof Khevenhüller, strogo pazil na dogodke v svojem obližji in jih tudi verno sporočal na Dunaj, kjer so iz vsega že naprej videli, kar je moralo priti. Avstrijska vlada do sedaj še ni nič vkrenila, prepričala se je pa menda tudi že, da je zahtevanje po „status quo ante“ na Bolgarskem ničveč, ker ravno ni več možno. Tako ji je tudi ogerski delegat Szilagyi v *ogerski delegaciji* na vsa usta povedal in mu je grof Andrassy takoj na to prav toplo roko stisnil. „Status quo ante“ ni več mogoč; in da je tako, naj se Bolgari in z njimi vsa Evropa edino le Turkom zahvali, ker se niso takoj iz začetka zanj brigali. Dalje misli Szilagyi, da mora Avstrija pred vsem na krepkem razvoju balkanskih Slovanov ležati in mora zato zedinjenje Bolgarije z istočno Rumelijo želeti in po moči podpirati, da se obdrži ravnotežje med našim in ruskim vplivom ondi. Pri vsem tem mora pa Avstrija gledati, ker Bolgarska ne spada v področje naše istočne politike, da se Srbiji ne bo krivica godila. Delegatje so mu te nazore popolnoma in soglasno odobrvali. Dalje pravi Szilagyi, da mora Avstrija na Balkanu nekaj storiti, kar ji bo pridobilo spoštovanje ondašnjih narodov. Kaj da bo storila, se sedaj še ne vé, ker odvisno je od okoliščin; pripravljena je pa na vse. V vojnem ministerstvu nastala je od sobote posebna živahnost in je vse pripravljeno za malo mobilizacijo, če se ne bo takoj mir napravil ob naši meji.

Dunajski telegram v „Politiki“ trdi, da se ondi po merodajnih mestih govori o nekem *zasedanju Srbije in Bolgarije* po velevlastih, če ne bo tako kmalo miru. Če se ta govorica vresniči, bote pač Avstrija in Rusija, kot najbližja in najbolj prizadeta sosedna naloga dobila s svojimi ljudmi boj vstaviti in mir napraviti. Avstrija poslala bo nekaj batalijonov iz sosednjega Srema, Slavonije, Hrvaške in iz Banata v Srbijo, Rusija bode pa Bolgarijo zasedla in mir bo storjen. Če človek položaj prav premisli, načrt nikakor ni tako slab, kakor bi kdo na prvi trenutek to mislil. Vpraša se le, kdo bi povrnil stroške avstrijske okupacije v Srbiji? Srbija sama? Težko, ker nima. Velesile tudi ne, Avstrija pa vendar ne bo zastoj denarja venkaj metala za tuje koristi. Le na ta način bi se dala stvar poravnati brez škode, če bi Turčija stroške poplačala s tem, da bi se Avstrija do egejskega morja pomaknila, in tisti

svet, ki se mu stara Srbija in Macedonija pravi, v last dobila. Nekaj se na Dunaji kuha, kajti delegacije bi imele danes svoje delo dokončati, pa se bodo menda preložile, da jih bo cesarska vlada vsak čas lahko skupaj sklicala, kedar bi jih za dovolitev izvanrednih vojnih stroškov potrebovala.

Vnanje države.

Kdor je véeraj *proklamacijo* srbskega kralja primerjal z ono bolgarskega kneza, mora priznati, da je prva gledé resnice prav izmišljena, druga pa sicer prav kratka, pri vsem tem pa vrlo jedrnata. Kar je bolgarski knez svojim vojakom rekel, je vse od besede do besede čista gola resnica. Srbski kralj hoče Bolgarijo vničiti, namesto, da bi ji pomagal. V teh besedah je vse povedano; s temi besedami je knez Aleksander srbskega kralja grozno obsodil. Battenberg je nemškega rodú in kljub temu bolje razume slavjansko svoje nalogo, kakor pa srbski Milan, v katerem se pretaka kri slavjanska. Milan že do sedaj ni imel posebnih simpatij med Slovani, med Srbi pa véinomoma prav nobenih. Ta vojska pa, ki jo je sedaj proti Bolgarom, proti svojim sosedom in sobratom pričel, vničila mu bo še tiste, kar mu jih je ostalo, naj že on potem vojsko dobi ali zgubi. Če jo zgubi tem huje zanj, kajti v tem slučaju zgubil bo poleg sočutja, ki ga morda še tu pa tam ima, tudi še prestol; Milan je vojsko iz tega vzroka pričel, ker se mu je prestol zdel preslabo stojé. Če bi jo dobil, in bi nobena druga velesila nič ne ugovarjala podjarmiljaóemu Bolgare, no, potem bi se morda obdržal na prestolu srbskem. Če se mu pa to ne posreči, potem naj si pa Milan kar izbere mesto, kjer bo preživel dneve, kar mu jih je še odločenih.

„Journal de St. Petersbourg“ izreka svoje obžalovanje nad tem, da je *Srbija Bolgarom vojsko napovedala*, ko se ima vendar prva edino le Rusiji zahvaliti za svojo samoupravo, ne da bi se bila še dalje pečala za dolžnosti, ki jih naklada Berolinska pogodba, po kateri bi se bila morala poprej posvetovati z velesilami. Ta nepravilni korak pa še otežuje to, da je Srbija boj napovedala knezu-vazalu, ki nima sam pravice določevati o vojski in miru in se je tukaj pač treba vprašati, ali mislijo Srbi Bolgare pokoriti zaradi njihovega upora proti Turčiji, ali pa ta napovedan boj Turčiji sami veljá! Dalje pravi „J. d. St. P.“, da ta nezasišani korak Srbije odločno kaže, kako prav da je imela Rusija, zahtevajoč „status quo ante“ na Balkanu. Da se ni še dosegel, tega ni Rusija kriva, pač pa konferenca, ki se je ob angleško diplomatijo spodtaknila, in se sedaj tam doli okoli tega vprašanja vrti, premišljuje, kako bi zabranila združeno postopanje Srbov, Bolgarov in Grkov proti Turkom. Ta napad je konferenca res srečno odvrnila, s to odvrnitvijo pa je ravno Srbom orožje v roke potisnila, kajti kralj Milan se je izrazil, ker konferenca ničesar ne stori, mora on sam vkreniti, kar se mu primerno zdi. Kaj bode konferenca sedaj vkrenila, tega živ človek ne vé! Véeraj bi bil „status quo ante“ še mogoč, danes ne več; in kdo vé, kako bo to jutri? Sicer pa Rusija nikakor ne bode križem rok gledala, kako se bodo Srbi in Bolgari Milanu na ljubo med saboj klali in bo morda že v najskrajnem času svoje korake tako obrnila, da se bo zopet mir napravil. Ruska „St. Pet. Ztg.“ trdi, da je ta napoved vojske vse le Salisbury-jevo delo in se nadja, da se bodo Bolgarom kmalo oči odprle, kaj je več vredno, ali pravo prijateljstvo ruskega osvoboditelja ali pa piškava prijaznost angleškega kabineta. No, Angleži delajo za-se, kakor bo njim bolj prav kazalo.

Knez Aleksander izdal je svojemu narodu sledečo proklamacijo: „Sebičnost vodila je srbskega kralja, da je hotel združenje bolgarskega naroda vničiti. V ta namen napovedala nam je danes srbska

vlada brez pravega vzroka vojsko in je svojim vojkom ukazala našo deželo napasti. Globoko užaljen zvedel sem to novico; kajti nikdar bi ne bil verjel, da se bodo naši bratje, ki so z nami ene krvi in ene vere, proti nam dvignili v tej silno težavni dóbi, katero smo doživeli balkanski narodi in da bodo pričeli proti nam bratomorni boj na nečlovešk in nepremišljen način proti svojim sosedom, kateri se, ne da bi komu krivico delali, potegujejo za pravično, velikansko in slavno idejo! Prepuščajoč Srbom in njihovi vladi vso odgovornost za bratomorni boj in njegove posledice za obe državi naznanjamo našemu ljubljenu narodu, da smo vojsko po Srbih nam napovedano sprejeli in našim pogumnim vojakom ukazali, da naj prično svoje delo proti sovražniku in da naj branijo deželo in čast in prostost bolgarskega naroda. Naša reč je sveta. Nadjamo se, da Vas sprejme Bog pod svoje varstvo in da vam dá potrebne pomoči, s katero bote sovražnika premagali. Prepričani smo, da bode narod skupaj hitel na obrambo svete reči, da bo vsak za orožje sposoben Bolgar hitel k našim zastavam na borbo za dom in svobodo. Mi prosimo Boga, da naj čuva nad Bolgarsko in jej v težavnih časih, ki jo čakajo, pomaga! Aleksander.“

Sporočila o *srbski armadi*, ktera je okoli Niša in Pirot ob bolgarski meji nakopičena, niso prav nič taka, da bi se človek kaj dobrega nadjeti mogel, kajti znano je, da vojak le toliko časa dobro deluje na vojnem polju, dokler ne zgubi poguma, vidoč, da se mu je poleg sovražnika boriti tudi še z lakoto, mrazom in pomanjkanjem. V takem položaji je sedaj srbska vojska. Mnogo je vojakov, ki še nimajo zimske obleke, temveč v letenski, platneni vojni službo opravljajo. Rezervni konjiki ne dobé drugega, nego konjiške čevlje z ostrogami in pa orožje. Obleko obdržé svojo. Lahko si toraj mislite, kako pisan mora tak konjišk polk biti. Silno slabo godí se častnikom. Drugod se častnikom v vojnem času plača poviša, srbskim častnikom se je reklo, da domovina od njih zahteva, da se jim plača zmanjša. V resnici so jim komaj toliko pustili, da z veliko težavo shajajo. Edino, kar jih tolaži, je menda zavest, da se Bolgarom še slabše godi in da bolgarski vojaki, če je res, niti najpotrebnejšega živéza nimajo.

Rusi so svojo nemilost bolgarskemu knezu Aleksandru tudi še na ta način občutiti dali, da so mu odtegnili državno podporo 150.000 rubljev, ktere je Aleksander na leto iz ruskih blagajnic dobival. Sedaj so mu tudi te vstavili.

O *Carigradski konferenci* se je Rusija tako izrekla, da, če bi njeni sklepi neugodni postali, se bode le-ta odcepila od drugih velesil in se bo postavila na drugo stališče, da zopet pride do vpliva na Balkanu. Prav nič ne dvomi, da bi ga ne dobila.

Srbska kraljica peljala se je h kralju v Pirot, če tudi ji je Milan to odsvetoval. Kraljica Natalija se mende boji sama ostati, ker dobro vé, kako bi si ji lahko obrnilo, ako bi Milan ne imel posebne sreče. Karadjordjevičeva stranka že zdavnej ni imela tako vgodnega časa za svoje namene, kakor ravno sedaj.

Izvirni dopisi.

Z Bleda, 16. novembra. (Podružnica sv. Cirila in Metoda.) Na Martinovo nedeljo je v Gradu cerkveno žegnanje in potem so štruklji. Na štruklje pa se povabijo prijatelji in znanci in tako smo tudi pri nas v nedeljo storili. Sošlo se je bilo z vseh strani Bleške okolice odličnih gostov lepo število pri Daneju v Zagoricah. To pa je bila lepa

„In vendar drugje ni mogel biti kakor na Gradišči“, mrmra Vekoslav počasi proti Vignju. „Kaj pa ima tu opraviti?“

In oživi se mu v spominu nauk, kterege mu je bil ravnokar dal skušeni samotar. Od tam dol pa s ceste na Trst odgovarjalo mu je: top! top!

VII. Jožefinovec.

Pri Volkih se pa že od davi nenavadno kadi iz visocih dimnikov. Vsakdo bi sodil, da Volki dobro kuhajo in pečejo, z besedo, da se mislijo gostiti. In kdor bi o tem še dvomil, naj pa poslušá veselo potrkavanje v zvoniku, kateri se precej na široko vzdiguje, a tako nizek je, da komaj nadzoruje strehe pri Volkih. No, jutri je nedelja, kakor pravijo naši kmetje, „hvaleznica“, ker to nedeljo imajo lepo navado, Bogu zahvaliti se za pridélke tega leta; tako tudi Volki, ki so od nekdanj bili dobri kristjani. Se vé, da pa jutri hočejo tudi oni kolikor mogoče pokusiti od vsih dobrot božjih; belega kruha, štrukljev in drugih takih ropotij ne smé v nobeni hiši manjkati, posebno pa letos ne, ko imajo Volki polne kleti vina.

Precej pozno v noč je že. Pri Volkih so že davno odzvonili; še en vrisk fantov se sliši, ki nocoj,

kakor navadno soboto véer, nekaj kasneje spat gredó; potem pa kmalo vse potihne. Vse je zaspalo. Le iz ene hiše ti zasveti luč skozi okno; ker je ta hiša najbližje cerkvi in se med drugimi po gosposkem slogu odlikuje, bo vsak koj uganil, da tu ne more drug stanovati, kakor sam gospod župnik. Nam je že dobro znan gospod Luka. A ni sam nocoj. Pri ozki mizi, na kateri brli že skoraj odgorela sveča, sedí njemu nasproti nov posestnik z Gradišča, Ben Saruk Menahem. Oba držita si glavo naslonjena na mizo; Luka je podstavil levo, Ben Saruk pa desno roko. Molčita, kakor bi nekaj važnega kuhala v prsih.

„Ni strahú“, spregovori slednjič Luka, „ni strahú, amice, ž njim se dá ravnati, kakor mačka z mehóm. Verjame vse, posebno pa meni, imam ga popolnoma v oblasti. Ti pa, da se mu prikupiš, ne bodi skop s kadilom; zažigaj ga, kakor se zažiga pri peti maši. Potem govori visoko in učeno, ali je pametno ali ne, nič ne dé, saj tako nič ne razume. Potem pa še nekaj. Grof Anton je pravi kmet, njegovo posebno veselje je na polji in po vinogradih delavce nadzorovati. In edino to zanimanje za kmetijstvo in pridnost ga še vzdržuje, da se ni še zakopal v dolgove, kakor se dandanes

navadno zgodí našim plemenitnikom. A grof Anton ima tudi svojo slabo stran. Gostoljuben je, kar se dá in ko si najde tovarišev po svoji volji radodaren je in zapravljiv. Rad se dá potem premotiti in odtegniti vsakdanjim opravilom, da se v družbi veseli; tudi k igri ga lahko zapelješ. Tukaj ga je treba toraj prijeti. Za gostije in veselice pa je treba denarja — — —“

„In čé ga kdo nima“, plane v govor Ben Saruk, „se mora zadolžiti. Za kaj takega pa bo vedno pripraven Ben Saruk Menahem. Na Gradišči ne bo tako hitro zmanjkalo papirja vseh barv in vseh podob; le podpisati se bo treba, in grof Anton bo lahko gostoval in igral in veselil se — — —“

„Dokler bo Ben Saruku dopadlo“, pristriže mu krohota Luka besedo. „No, amice, da ga le na-se navežeš, da bo primoran priznati te za svojega največjega dobrotnika — in rešitelja, kteremu je dolžan hvaleznost in — ljubezen.“

„In Julijeta?“ vpraša Ben Saruk.

„No, Julijeta“, odgovori Luka, „Julijeta je vedno ubogala očeta, Julijeta ti pripade kot žrtev Antonove hvaleznosti in ljubezni.“

„Kaj pa, ako me ne bo hotela ljubiti?“ vpraša Ben Saruk.

prilika eno reči o društvu sv. Cirila in Metoda, in sad vsega je bila: „Podružnica sv. Cirila in Metoda“ na novo ustanovljena za vso Bleško okolico. V odbor podružnični so voljeni skoraj soglasno ti-le gospodje: Prvomestnik č. g. Josip Razboršek, dekan na Bledu; zapisnikar g. Rihard pl. Schrey, posestnik na Bledu; blagajnik g. Janez Trojar, nadučitelj na Bledu; prvomestnika namestnik č. g. Stefan Gnjezda, župnik na Bohinjski Beli; zapisnikarju in blagajniku namestnik g. Janko Žirovnik, nadučitelj v Gorjah.

Želimo mladi podružnici najboljšega prospeha. Iz Loškega potoka, 14. nov. Veliko svečanost imeli smo pri nas na zahvaljeno nedeljo. Obhajali smo sv. Lenarta, varuha farne cerkve, zahvaljeno nedeljo in blagoslovljenje novega velikega altara. Dasi-ravno je bilo zelo slabo vreme, se je vendar te svečanost vdeležila izvanredna množica pobožnega ljudstva. Kar nas je pa še najbolj razveselilo, bilo je to, da se pri tako slabem vremenu in tako slabih in razoranih potih ni ustrašil preč. g. kanonik in stolni župnik, Anton Urbas, na naše povabilo priti blagoslovit novi veliki altar, pri kateri priliki je imel trojnemu prazniku jako primeren in ginljiv govor. In za to čast, katero nam je preč. gospod s svojim prihodom skazati in na ta način vso svečanost jako zdatno povekšati blagovolil, vé mu cela fara srčno zahvalo.

Isto tako tudi č. gg. župnikoma iz Blok in Sodražice, katerih tudi ni zadrževalo res slabo vreme. Obžalovati moramo samo, da je preč. g. Ribniški dekan, ki nam je obljubil, da nam bode prišel blagoslovit novi altar, zaradi neprevide ne boelnosti zadržan bil. Isto tako je tudi druge gospode nekoliko zadrževalo slabo vreme, nekoliko pa zahvaljena nedelja.

Krono vsem dosedanjim, obširnim in na več tisoč stoječim delom, ktere smo pri fari v dobrem poldrugem letu dovršili, postavili smo z novim velikim altajem, kterega je iz angleškega cementmramorja mojstersko izdelal g. Matija Ozbič iz Kamnika, da to njegovo najnovejše delo občuduje vsak, ki ga vidi. V svoji stroki je g. Ozbič gotovo prvi mojster na Kranjskem, in čuda bi ne bilo, ako bi pred takimi večno trpečimi, raznovrstni mramor naravno posnemajočimi, ne posebno dragimi altarji, morali zginiti vsi leseni altarji, katerih visoka cena ne stoji v primeri z njihovo kratko trpežnostjo.

Ravno tako lični in trpežni so tudi cerkveni tlaki, ki jih izdeluje g. Ozbič, kakoršni tlak je on že pod č. g. Martinom Počem naredil za našo farno cerkev.

Ne čudimo se toraj, da je gosp. Ozbič tudi iz Bohinjske Bistrice, kjer je še večji altar memo našega izdelal, ravnokar od tamošnjega cerkvenega predstojništva v „Slovenca“ in „Danici“ prejel jako laskavo pohvalo in priporočilo, kteremu se v popolni meri pridružujemo tudi mi, ki želimo, da bi gosp. Ozbiču to zadnje njegovo mojstersko delo še veliko v njegovo stroko spadajočih naročil pridobilo.

Anton Žgur,
župnik.

Janez Gregorič in Jakob Kordiš,
ključarja.

Domače novice.

(Veleč. gosp. Franjo Wiesthaler), profesor na gimnaziji v Ljubljani, je postal ravnatelj niže gimnazije v Kranju. Čestitamo, ker smo si v svésti, da jo bode čvrsti vodja vladal tako, da se ustanovi in dobro deluje deželi in mladini na čast in korist.

(Zabavno-podučni govori), kateri se v zimski dóbi imajo že nekaj let v katoliški družbi, so se preteklo sredo pričeli in se bodo nadaljevali. Govoril je prvi preč. mosg. L. Jeran in začel premislek „o nelepoti poganstva in o lepoti katoličanstva“, kar bode nadaljeval jutri. Začetek je bil skromen, res preskromen. Želeti je, da se družniki moški, vzlasti odborniki, kateri nekoliko utegnejo, bolj marljivo vdeležujejo teh govorov ali beril, kar bode njim na korist, družbi na čast, govornikom pa v pogum in spodbudo. Kedar ne bode posebnega zadržka, bodo vsako sredo ob sedmih zvečer, kar naj služi v opominj družnikom koj za jutrišnji zabavno-podučni shod.

(Slovensko gledališče) bode jutri zvečer povodom imendana presvitle cesarice Elizabete. Predstavljal se bodeta dva komada in to: „Moja zvezda“ (nova igra) in „V spanji“.

(Za poplavljené Gorenjce) nabralo se je v Kleinmayerjevi bukvarni do sedaj 1240 gld. 50 kr. pri c. kr. deželnem predsedništvu pa 1581 gld. 27 krajcarjev.

(Sveže cvetlice in zrele rdeče jagode) dobili smo danes iz Polhovega Gradca. V svežnju je še več družega cvetja, med tem dva jako lepa popka divje rože.

(Za prihodnje zborovanje deželnega zbora kranjskega) sprejel bi se dobro izurjen slovenski stenograf. Natančneje o tej stvari se izvé pri pomočni pisarni deželnega odbora.

(Včeranjí veliki somenj) ni bil sicer tako obiskan, kakor bi bil lahko, toda bil je jako živahen in se je prav dobro tržiło. Živine konjske in goveje se je prigunalo 989 glav in se je prav dobro prodala, ker so tujei od raznih strani pritisnili. Tudi po konjih so prav pridno segali in jih dobro plačevali. Še boljše kupčijo delali so razni trgovci, ki imajo zimsko blago ali pa usnje na prodaj. Kjer je vsega zadosti, ondi se tudi tatov ne manjka. V frančiškanski cerkvi zmaknil je tak tič neki ženski 36 goldinarjev.

(Jezdarna na Vrtačah) je dodelana. Dolga je 37 metrov, široka pa 17. Razsvitljena bo s plinom, ki je iz Knafelnjovih ulicah tje kaj napeljan. Morebiti že bodočo spomlad prizidal se bode tudi konják.

(Čast. gosp. Josip Lavtizar), župnik v Kokri, gré za nekaj mesecev v Režno (Regensburg) na Bavarskem, kjer bode obiskoval poduk za cerkveno godbo. Nadomestoval ga bode za ta čas čast. gosp. Jakob Sušnik.

(O dolenski volitvi.) Dopis iz Ljubljane v „Politiki“ pečá se z dolensko volitvijo za državni zbor, katero je kranjska vlada razpisala na 12. decembra. Po kratkem uvodu, v kterem se pripovedujejo nam vsem že znane reči, zakaj da se je

g. prof. Šuklje svojemu poslanstvu odpovedal, dopis razmotrava bodočo volitev sledeče: „Kandidatura prof. Šukljeja se bode tudi sedaj, kakor v prvič pobijala od narodno-konservativne stranke, kateri sta na čelu državna poslanca kanonik Klun in dr. Poklukar in od napredujških elementov slovenskega prebivalstva, čegar glasilo je „Slov. Narod“, z vso odločnostjo. Kdo da bo njegov protikandidat se še ne vé. Govori se o poprejšnjem, grofu Margheriju, in pa o tajniku trgovinske zbornice in deželnem odborniku cesarskem sovetniku, g. Ivanu Murniku. Na vsak način bi bil gosp. Murnik jako nevaren protikandidat prof. Šukljeja. — Eno je gotovo in to je, da se pri prvi volitvi ne bo določiti dalo, kdo bo izvoljen in bode tudi sedaj prej ko ne ožja volitev; kajti tudi sedaj prišli bodo fakijski Nemci s svojim kandidatom grajščakom Wurzbachom. Kakor hitro bi prišla na vrsto ožja volitev, dobil bi vse nemške glasove Šukljejev nasprotnik, ker se je Šuklje Nemcem po Kranjskem hudo zameril s svojim govorom v letošnjem državnem zboru.“ Tako „Politik“. Od kod dopisovalec vse to vé, nam ni znano; pač pa vemo, da do sedaj, kakor res bi bil g. Murnik za državnega poslanca jako dobro sposoben, od te kandidature ni bilo govorjenja, ker cesarski sovetnik g. Murnik ima kot tajnik kupčijske zbornice in deželni odbornik preveč posla, da bi zamogel še na državno poslanstvo misliti.

(Leopold Volkmer, veseli pesnik Slovenskih goríc, r. 1741, † 1816), glasi se najnovejša knjizica, katero je objavil in založil vrli dr. Jožef Pajek, profesor gimnazijski, po lastnem spisu v „Popotniku“, sedaj v posebnem natisku v Mariboru v tiskarni sv. Cirila, 1885, 8°, 66 str., ki stane 40 kr. — Veseli nas vzlasti sedaj, kedar Štajarec gre na dan, tudi ta vredni tekmeec Jezičnikov tem bolj, ker kaže pesnika verno, kakoršen je res bil, in ker iz njega obilno lahko pobirajo slovnikarji in slovničarji gledé posebnosti narečja štajarskega. Pisatelj se opravičuje v predgovoru, da Volkmerju jezika ni celó nič spremenil ali popravil, kar bi se znabiti komu potrebno zdelo; nam pa se zdi, da je ravno to prednost njegova, in po pravici reči, še celó Slomšek bi nam mnogo bolje vgajal v lastnih oblikah nego v novi ali po novejših pravilih pristrojeni opravi. Celó priprosti čitatelji, kterim so njegove knjige znane, opazujejo, da Slomšek tako nikdar pisal ni! Ker je še nekaj štajarskih slovenskih pisateljev manj poznanih, želimo dr. Pajeku vztrajnosti v pričetem delovanji ter v ta namen stanovitvega zdravja!

(V Trstu) položili so danes k poslednjemu počitku moža, čegar slava presega širne meje avstrijskega cesarstva. Edvard pl. Strudhof, ravnatelj ladijedelnice „Stabilimento tecnico Triestino“ umrl je v nedeljo 15. t. m. za mrtvodom. Pod njegovim vodstvom izdelalo se je mnogo naših vojnih parnikov, pa tudi tuje države, Grška, Turška, Rumunska, Urugvaj in Paragvaj, naročale so si parnike v Trstu pod Strudhofovim vodstvom. V narodnem življenji je bil Strudhof Slovanom nasproten.

„Ljubiti?“ ponavlja Luka, „to je nekaj postranskega; ako je, prav; ako ne, tudi prav. Taki stvarici se ljubezen lahko tudi zapové, kdo bo pa čakal, da se babje srce odloči za ljubezen. Tako mora biti in — konec je besed! Kdo bo pa vprašal po Julijetini ljubezni? Naši vzori so višji: Skala, Obročnik, Cvetičnik itd., kar bo prinesel Antonov edini otrok, Julijeta, Ben Saruku za doto; ko je enkrat to v naših pestéh, potem naj ljubi ali ne; ako ne bo hotela, jo lahko pošljemo menihu na Vigenj.“

„A vendar ljubezen Julijetina bi bila tudi nekaj. No, ali pa Ben Saruk ni dovolj lep?“ vpraša ponosno Menahem.

„Škoda, da te ni videl Rafael“, odgovarja porogljivo Luka, „morda bi bil vporabil to lepo glavo za kako angeljsko podobo! Amice, grd si ko greh, sam zlodij bi se v tebe ne zaljubil. Glejte no, zdaj bo še noril za žensko ljubezen! Ubi možgani? Ne veš, kaj pravi pismo? Da ljubezen ne misli na svoje. Charitas non cogitat, quae sua sunt. In ti se hočeš ogreti za žensko? Kako boš potem trezno računil?“

„Prav imaš, brate“, odgovarja Ben Saruk, „kmalo bi zatajil lastno kri in tradicijo starih očakov. Patres nostri narraverunt nobis . . . So nam pravili očetje naši . . .“

„Da bo Abraham podedoval celo zemljo, kakor razlaga sam Pavel, če se ne motim. No toraj!“ gorí Luka.

„A kdaj pa se bo začelo?“ vpraša Ben Saruk.

„Uvod je že narejen; Luka je delaven mož. Ben Saruk ne stanuje daleč od tukaj; sicer pa tudi lahko nekaj dni tu ostaneš, saj tako je začelo na Gradišči listje padati z drevja; zima bo začela, lahko te burja odnese.“

„Burja odnese“, ponóvi Ben Saruk in nasloni glavo na mizo. Takó Luka, takó! Oba obmolkmeta. Velika steklenica pred njima se je že davno spraznila, med tem tudi sveča pogorí — in naša brata pošteno zadremljeta.

Bog vé, kako sta se spravila spat in kedar, zgodaj gotovo ne?

Drugo jutro, ko je že solnce visoko na nebu, najdemo Luko samega v sobi, njegov gost menda še spi. Zdaj o belem dnevu še le nam je mogoče dobro ogledati stanovanje gospoda pri Volkih. Zidano je celo na živo skalo, ki se strmo vzdiguje znad hiš Volčje vasi. Sploh se dá soditi, da je moral prostor, na kterem stoji zdaj cerkev in duhovna hiša pri Volkih, v srednjem veku biti vtrjen, ker še zdaj je videti na zapadno stran visok prepad,

iz kterega se vzdiguje strmo zidovje, vse zaraščeno in prepleteno z grmovjem. Le na dveh krajih trebalo bi prihod na vrh zazidati in Volčjega vrha s cerkvijo in župnijo ne vzela bi nobena vojskova sila. Na to skalovno domovje bil je gospod Luka kaj ponosen. Prav rad gledal je z vrha po hribu v dolino in stojé na trdnih nepremičnih tléh ponavljal je nehoté besede svetopisemske: Ti si Peter, in na to skalo bom zidal itd. Večkrat pa, ko je bil posebno dobre volje, postavil se je na srednje okno in navdušeno peval znano Lutrovo: „Eine feste Burg ist unser Gott!“

Zdaj pa stopimo v sobo, v kateri si gospod Volčji navadno vgaša dušno in telesno žejo. Veliko polico knjig zagledaš ob steni. Saj gospod Luka je rad kaj bral, sosebno, ko mu je zima ali deževno vreme branilo s pod strehe. In gotovo bomo v prvi vrsti našli trdo vezanih del svetih očetov in bogoslovcev. Toda motimo se. Ker odkar je Luka v Gradei zapustil semenišče, ni bogoslovske knjige več videl. Tudi sv. pisma zastoj iščeš v knjižnici Lukovi, celó brevijarija ne pozná več gospod pri Volkih, že deset let je, odkar ga je zadnjokrat molil, on meni, da bolje pristojna redovnikom in bivšim jezuitom.

(Dalje prih.)

Razne reči.

— O nedeljskem počitku piše angleški zgodovinar Macanlay, da Angleži niso bolj ubožni postali, ker šest dni delajo, a sedmi dan pa počivajo, dan počitka ni zgubljen. Človek, najbolj umeten stroj vseh strojev, se popravi, okrepeča, da v ponedeljek z bolj živim duhom in čvrstim telesom gre na delo. „Nikoli ne bodem verjel, pravi dalje, da to, kar ljudstvu pomaga k zdravju dušnemu in telesnemu, nakopovalo mu bo revščino.“ Kar se tiče blagostanja na Angleškem in Ameriki je pač različno.

— Vtrinke zvezd nam naznanjujejo zvezdoslovci od 26. do 28. novembra, posebno pa ob noči 27. t. m. Takrat gré zemlja po potih repatice Biela, a te dni bode pa kakor leta 1872 po nekodi s kometom zadela, njegovi posamezni deli bodo pa padali na zemljo kakor zvezde, ki se vtrinjajo. Vendar pa pravijo, ker se ne vé, koliko meteorov je sploh na tem kraju, in ker se natanko ne dá vse preračunati, se to z gotovostjo ne more trditi, marveč gre le nekako opozarjati na to. 27. novembra vzhaja mesec ob 10. uri zvečer, no, če bodo jasno, se bo malo videlo.

— Sežiganje mrličev pričeli bodo v Novem Jorku sedaj le za poskušnjo, na spomlad pa, kedar bo velika peč dodelana, vpeljali bodo redno sežiganje. Prostorna peč bode tako vravnana, da se bo lahko vsak dan po osem mrličev sežgalo. Vsakega mrtvega sežiganje veljalo bo 25 dolarjev ne gledé na to ali je bil velik ali majhen, suh ali debel. Kdor hoče kakega mrliča sežgati dati, vložiti mora prošnjo v dotičnem sežigalnem uradu v Novem Jorku. Prošnji mora biti pridjan od zdravnika potrjen mrtvaški list. Pri sežiganju mora biti navzoč kak sorodnik mrtvega ali pa kak drug postavni zastopnik. Mrlič prepelje se za 10 dolarjev iz kterega koli dela mesta na sežigališče. Verski obredi izvršujejo se po izrečni želji lahko med sežiganjem. Krste morajo se po sežiganju odstraniti, če ne jih vniči društvo, kar naj se vselej in redno zgodi, če je mrlič umrl za nalezljivo boleznijo. Pepel sežganih mrtvih spravil se bo po želji sorodnikov v vrče, ki jih bo društvo preskrbovalo in sorodniki z njimi lahko razpolagajo. Prošnje vlagati je treba pismeno. — Marsikak morilec smejal se bo v pest, kedar se bo dvignil poslednji dim zavratno umorjenega strica ali bogate tete kviško in bodo s tem odstranjene poslednje priče njegovega hudodelstva — ostanki tega ali onega strupa, ki se v zemlji tudi še čez leta ostankih dokazati dajo. Razbeljena peč vničila bo vsak sled za vedno. Dvomimo, da bi podjetniki imeli mnogo dela in zaslužka. Le glejte: Sežiganje 25 dolarjev, dovaževanje 10 dolarjev, vkup 35 dolarjev, blizo 80 gold. v našem denarju javnih stroškov; k temu še posebni in postranski stroški, bode toraj komaj stotak zadostoval. Vrh tega še nasprotno čutilo, naravno in pravno! Res, liberalni neverci le bodite, kjer hočete.

— C. kr. zemljepisna družba je zborovala 10. t. m., navzočih je bilo več odličnih oseb, posebno mnogo od štaba pri mornarstvu. Tajnik dr. pl. Le Lonier poroča, da je dr. Stapf najdel v Perziji pri Isfahanu slano jezero 24 štirijaških milj veliko; govornik misli, da je jezero nastalo v novejših časih. (V Iranu so namreč pustinske reke, ki se zgublajo v pesku, ob nekterih časih narejajo tam, kjer se zgublajo v tla, velika jezera, a ta jezera se pa zopet pošušé, ostane pa tam le grez; tako je tudi nekdanja tekla reka Amu Darija v kaspisko jezero, sedaj pa teče v aralsko jezero.) Sicer pa pravi g. tajnik, da bode dr. Stapf, ki se povrne to zimo, kaj več o tem govoril. G. Falzari, častnik na vojni ladiji, je poročal o potovanju avstrijske korvete „Saida“, ki je šla 2. oktobra 1884 iz Pulja, da obiše Avstralijo in indiško otočje. Šli so preko Gibraltarja v južno Ameriko, od tod v 33 dneh v Kapland, potem so pa prišli v 60 dneh v Melburne, ne da bi bili srečali kako ladijo, potem v Sydney-Ankland in do otočja Fidži. O tem otočju je govoril g. Falzari. Hodili so po teh otokih v poglavitne kraje; najdlji tam bujno rastlinstvo; prebivalci, ki so bili pred 10. leti še ljudožrci, so čvrsti, lepe rasti in inteligentni. Govornik je kazal mnogo fotografij teh krajev in živo slikal življenje teh otočanov, tako, da je sploh vse zanimalo.

Telegrami.

Dunaj, 17. nov. Cesarski patent sklicuje deželne zборе na 25. novembra.

Dunaj, 17. nov. Policijski namestnik Kr-tička je umrl.

Dunaj, 17. nov. Avstrijska delegacija sklenila je vpeljavo poljedeljskih postaj v Bosni. Minister Kallay je dajal pojasnila o naselbinstvu in o šolstvu v Bosni. Izvrstnemu redu frančiškanov obljubila se je podpora, izvanredne potrebščine za vojake v zasedenih deželah in konečni računi za leto 1883 so se sprejeli. Sporočevalec Mattuš je konečno še priznal, da se sklepi obeh delegacij vjemajo.

Beligrad, 16. nov. Donovska divizija prodira od Caribroda, Moravska divizija pa

od Trna proti Sofiji, ktero mislite v križemognji skupno napasti. Dragomanske soteske Srbije ne bodo skušali vzeti, temveč se je bodo ognili. Danes se je nadjati velikega in odločilnega boja. Srbi so do sedaj že veliko ljudi zgubili.

Sofija, 16. nov. Na kneževu povelje vdeležuje se vse prebivalstvo z ženskami vred pri zgradbi zakopov ob tvrdujavi.

Sofija, 16. nov. („Havas“ sporoča ob 8. uri zjutraj.) Današnji dan bo silno vroč in prej ko ne odločilen. Bolgarskih vojakov 2000 podalo se je na branik Dragomana. Včeraj že jih je obsula zdatno večja množica sovražnika in jih je takoj s topovi napadati jela. Do pozne noči so se jim vpirali. Srbi vidoč, da bi tu ne opravili kaj prida, so se Dragomanski soteski umaknili na levo, ter se ga mislijo ogniti, če jim Bolgari ne bodo poti prestrigli.

Sofija, 16. nov. Po hudem boju posrečilo se je Srbom, da so se preko Rapce ognili Trna in sedaj prodirajo na cesti Trn-Breznik. Bolgari se zbirajo v Slivnici, ktero bodo Srbje danes napadli. Srbi prodirajo v velikih masah. Danes se bode določila osoda Sofije. Na meji pri Vidinu se je Bolgarom posrečilo, da so vdarili z večjo četo na Srbsko zemljo v Zajčarskem okraju.

Sofija, 17. nov. Minister zunanjih zadev brzojavil je visoki porti, da so nasilniki ki se hočejo z vazalnostjo Bolgarske okoristiti, že skoraj pred Sofijska vrata prišli. Knez je šel sovražniku nasproti in mi je naročil, da naj si izprosim odgovora na depeše, ktere je on, poslal sultanu in velikemu vezirju, ker na podlagi berlinske pogodbe knežji vladi ni dovoljeno s sovražnikom za mir pogajati se!

Carigrad, 17. nov. Včeraj imela je konferenca svojo peto sejo. Razprava spravila se je v tir, da so bili vsi zadovoljni in se je nadjati rešitve po mirnem potu. Bodoča seja v četrtek.

London, 16. nov. „Times“ in drugi listi ojstro obsojajo srbsko postopanje.

„Sokoli“

vabijo se danes 17. t. m. od 8. do 9. ure v stekleni salon Ljubljanske čitalnice na skupni razgovor o zadevi osebnega pristopanja društvenikov k društvu „rudedečega križa“.

Odbor.

Tujci.

15. novembra.

Pri Maliču: F. Oberst, inženir, z Dunaja. — Bochart, Grvak, Landecker, Robiček in Gasterstadt, trgovci, z Dunaja. — Modrijan, e. k. stotnik, iz Pulja. — Polak, fabrikant, iz Tržiča.

Pri Stonu: L. pl. Horwath, gled. igral., z Dunaja. — Löbl, Stukhart in Faucher, trgovci, z Dunaja. — B. Schober, trgovec, iz Volšperga. — Makso Vršec, iz Celja. — Sattler in Schoppnik, zasebnika, s Štajarskega. — Josip Valenčič, zasebnik, iz Sučeka. — J. Karos, trgovec, iz Siofoka. — J. Neumann, trgovec, iz Reke. — J. Koblar, posestnik, iz Litije.

Pri Bavarskem dvoru: M. Rok, zasebnik, s soprogo, iz Beljaka. — Peter Becker, konjski kupec, iz Ziljske doline. — Josip Vrhunc, iz Bleda. — Josip Modie, posestnik, iz Blok.

Pri Južnem kolodvoru: Bertin in Eliseo, konjska kupeca, iz Trsta. — Lenart Venturini, konjski kupec, iz Antegone. — Jakob Košmelj, posestnik, iz Železnikov. — Št. Lapajne, trgovec, iz Idrije.

Pri Avstrijskem caru: S. Mozzar, zasebnik, iz Pazna. — Gruden, s soprogo, in Simičič, posestnika, iz Vrhnike. — Samuel Plas, krošnjar, iz Novega Sada.

Pri Virantu: Franc Hirschberg, e. k. finanč. uradnik, iz Krškega. — Janez Pakič, konjski kupec, iz Zamosta. — C. Zakrajšek, iz Loža. — J. Rozmann, iz Trebnja. — Matevž Birkovec, mesar, iz Semiča. — Jardas in Naglič, trgovca, iz Reke.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 8 gl. 60 kr., — domača 6 gl. 94 kr. — Rž 6 gl. 10 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. 78 kr. — Proso 6 gl. 45 kr. — Turšica 5 gl. 78 kr. — Oves 3 gl. 46 kr.

Bolezni vsake vrste, posebno pa bolehní živeci, epilepsija, slab želodec, zvonjenje in trganje po ušesih, slab posluh, bolezen v glavi, migrena, bledica in hromost ozdravljajo se na slavnostni zasobni kliniki „Freisal“ v Solnogradu. Pri bolnikih, ki so bolehní na pljučih in pri nadušljivih dosegli so se ondi že v štirih tednih čudoviti vspehi. Kdor želi več zvedeti, obrne naj se na omenjeno kliniko in priloži marko za odgovor. (4)

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

17. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 30	kr
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	81 " 80	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 45	"
Papirna renta, davka prosta	99 " 25	"
Akcije avstr.-ogerske banke	858 " —	"
Kreditne akcije	280 " 25	"
London	125 " 85	"
Srebro	— " —	"
Francoski napoleond.	10 " —	"
Ces. cekini	5 " 97	"
Nemške marke	61 " 80	"

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in z vsem drugim takoj oddá **Jožef Pauer** na Šentpeterskem predmestji št. 22. (2)

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

boleznim na pljučih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezní v krlju [Kehlkopf]).

Izenadljivi so vspehi! (4)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja veljá 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolfsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani se dobiva pred kratkim izišla knjižica:

Novomeško

okrajno glavarstvo. (5)

Zemljepisno-zgodovinski opis.

Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja spisal

O. Florentin Hrovat,

šolski voditelj in načelnik okr. učit. knjižnice v Novem mestu.

(Ponatis iz „Slovenca“.)

Knjiga obseza 80 strani v osmerki in veljá mehko vezana 20 kr., trdo vezana pa 30 kr., po pošti 5 kr. več.

Ravnokar je izšla ter se dobiva v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani** knjiga:

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

(11) **IVAN BELEC,**

župnik.

Knjiga obsega 9 pól v osmerki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi jednajsto brezplačno.

A. SCHWEIGER,

zobozdravnik,

Franc Jožefova cesta št. 5 v I. nadstr.,

ordinira dopoldne od 9.—1 $\frac{1}{2}$ ure in popoldne od 3.—5. ure. (2)

Franc Christofov (9)

leskeči lak za tlak po sobah brez duhá,

tudi se takoj posuši.

Se vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svojega lahkega dela posebno priporoča tistemu, kdor si hoče sam tla položiti (lakirati.) Soba je že v dveh urah za rabo. Dobi se v raznih barvah, ter pokrije tlak kakor vsaka oljnata barva, ali pa le samo leskeč brez vsake barve.

Uzorni namaz in poduk za rabo dobiva se po zalogah.

Franc Christof,

Berolin in Praga,

izumnik in edini izdelovatelj pravega leskečega laka za tlak po sobah.

Edino pooblaščená zaloga za Ljubljano in okolico pri **Jan. Luckmannu.**